

Mijnheer de Eerste Voorzitter,

Beste collega's van de hoven en rechtbanken en het Openbaar Ministerie,

Geachte stafhouders en advocaten-stagiairs,

Geachte genodigden,

Sta mij toe in het bijzonder te verwelkomen: onze gastspreker, Europese aanklager en collega Yves Vandenberghe, en zijn collega's Jennifer Vanderputten en Pascale Van de Weyer, Belgische gedelegeerde Europese aanklagers, evenals de vertegenwoordiger van de minister van Justitie, collega Peter Coussement.

En sta mij toe ook van de gelegenheid gebruik te maken om de UGent te bedanken voor het ter beschikking stellen van zijn prachtige aula voor deze plechtige openingszitting na een cesuur van twee jaar.

In die periode verloren velen dierbare familieleden of vrienden ten gevolge van de COVID-19-pandemie. Toch stond de wereld niet stil. Ook Justitie niet.

De COVID-19-pandemie had een belangrijke impact op Justitie, enerzijds op wetgevend vlak – denk maar aan de coronaboetes - maar anderzijds ook op het vlak van de werkprocessen: versnelde invoering van het telewerken, vergaderen via videoconferentie en *under construction* het digitaal dossier.

Internationaal was er de Brexit met zijn ingrijpende gevolgen ook op het vlak van justitiële samenwerking met het Verenigd Koninkrijk, onder meer voor mensenhandel/smokkel (illegale migratie), georganiseerde criminaliteit, terrorismebestrijding en cybercriminaliteit.

Ook de oorlog in Oekraïne heeft belangrijke consequenties op justitieel vlak: de beëindiging van de gerechtelijke samenwerking met Rusland, de bemoeilijking van de samenwerking met Oekraïne en – vooral - een nieuwe missie voor het Internationaal Strafhof (ICC) in Den Haag.

Vandaag willen we het evenwel over een andere evolutie binnen de gerechtelijke wereld hebben, een hervorming die door de omstandigheden misschien minder aandacht in de media heeft gekregen maar toch wel revolutionair is: de oprichting van het Europees parket, nu anderhalf jaar geleden.

Naar jaarlijkse gewoonte zal ik nu evenwel eerst, in toepassing van artikel 345, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, overgaan tot het overzicht van de rechtsbedeling binnen het ressort Gent.

De details van de verschillende statistieken kan u terugvinden in de bijlagen van mijn overzicht maar ook op de website van het Openbaar Ministerie vanaf vandaag.

A. De hoven en rechtbanken

1. Het hof van beroep

Wat het hof van beroep betreft, zien we de volgende relevante evoluties.

1.1. De burgerlijke zaken

Zowel het aantal nieuw ingeleide burgerlijke zaken als het aantal uitgesproken arresten is ten opzichte van 2020 licht gestegen. De grotere stijging van het aantal uitgesproken arresten geeft als positief gevolg dat de stock aan burgerlijke zaken verder blijft afnemen. De stock bedraagt nu nog 5.733 zaken.

1.2. De familiezaken

Wat de familiezaken betreft, zien we voor het eerst sinds 2018 opnieuw een stijging van het aantal inleidingen. Niettemin blijft het procentueel aandeel van het aantal familiezaken ten opzichte van het totaal aantal burgerlijke zaken stabiel (iets minder dan 30%).

1.3. De protectionele zaken

Wat de categorie protectionele zaken betreft, is het aantal nieuw ingeleide zaken licht gedaald. Deze daling vinden we ook terug bij het aantal uitgesproken arresten. De stock aan protectionele zaken is licht gestegen maar bedraagt slechts 22 zaken in het totaal. Zoals u kunt vaststellen, gaat het in deze categorie zaken, omwille van de aard ervan, om een klein aantal in verhouding tot het globaal aantal burgerlijke zaken.

1.4. De correctionele zaken

De jaarlijkse stijging van het aantal nieuw ingeleide correctionele zaken zet zich verder in 2021. Gelukkig kent ook het aantal eindarresten een stijging van ongeveer 10% waardoor de stock aan te behandelen dossiers toch nog licht gedaald is. De kaap van de 1.500 arresten in correctionele zaken is nu wel heel dichtbij. Ongeveer 1.000 zaken zijn er op dit ogenblik in behandeling, verspreid over 5 correctionele kamers.

1.5. De zaken behandeld door de Kamer van inbeschuldigingstelling

Wat de zaken behandeld door de Kamer van inbeschuldigingstelling betreft, is de stijgende trend van de voorgaande jaren doorbroken, waardoor we terug licht onder de drempel van 2.000 arresten duiken.

Wat de afzonderlijke categorie van dossiers met betrekking tot het eerherstel betreft, zien we eenzelfde daling waardoor we terug onder de kaap van de 200 arresten zakken.

1.6. De zaken behandeld door het hof van assisen

In 2021 velden de hoven van assisen 10 arresten. Het aantal nieuwe verwezen zaken kent echter een grotere stijging, met als gevolg dat de stock aan assisenzaken terug aangroeit. We kunnen immers niet langer genieten van de gevolgen van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie¹ die de artikelen 25 van het Strafwetboek *inuncto* artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden substantieel had gewijzigd². Deze evolutie dient nauwgezet in de gaten te worden aangehouden aangezien ook in assisenzaken het principe van een behandeling binnen een redelijke termijn dient nageleefd te worden.

¹ Wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016

² Artikel 6 en 121 van de wet van 5 februari 2016, vernietigd bij arrest van 21 december 2017 van het Grondwettelijk Hof, <http://www.const-court.be/public/n/2017/2017-148n.pdf>

2. De rechtbanken van eerste aanleg

2.1. De burgerlijke sectie van de rechtbanken van eerste aanleg

Ook in eerste aanleg kent het aantal nieuwe burgerlijke zaken opnieuw een lichte aangroei. Die stijging gaat gepaard met een vergelijkbare aangroei van het aantal vonnissen en beschikkingen.

2.2. De familierechtbanken

In de familierechtbanken zet zich de daling van het aantal nieuwe zaken in 2021 verder. Bij het aantal vonnissen en beschikkingen is er daarentegen sprake van een lichte stijging ten opzichte van 2020.

2.3. De jeugdrechtbanken

Wat de jeugdzaken betreft, blijft het aantal vonnissen en beschikkingen in protectionele MOF-zaken³ grotendeels stabiel.

Wat de vonnissen en beschikkingen in protectionele VOS-zaken⁴ betreft, werd er klaarblijkelijk op een andere manier geteld waardoor vergelijking met 2020 niet mogelijk is. Daarover volgend jaar hopelijk meer.

2.4. De correctionele sectie van de rechtbanken van eerste aanleg

In 2021 was er sprake van een immense stijging van het totaal aantal nieuw ingeschreven zaken ten opzichte van de voorgaande jaren. Blijkbaar is dit het gevolg van een hoog aantal beroepen tegen vonnissen van de politierechtbank inzake inbreuken op de ministeriële besluiten houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken.

De stijging van totaal aantal nieuw ingeschreven zaken gaat gepaard met een gelijkaardige stijging van het aantal correctionele vonnissen. Vermoedelijk zal deze

³ MOF = als misdrijf omschreven feit

⁴ VOS = verontrustende opvoedingssituaties

stijging in 2022 grotendeels teniet gedaan worden omdat het aantal dossiers met betrekking tot inbreuken op de ministeriële besluiten drastisch is gedaald.

3. De ondernemingsrechtbank

In de ondernemingsrechtbank zet de daling van het aantal nieuwe zaken zich zeer uitgesproken verder in 2021. Daartegenover staat een stijging van het totaal aantal vonnissen en beschikkingen.

Wellicht zijn deze tendensen te verklaren door de economie-ondersteunende maatregelen van de regering naar aanleiding van de COVID-19-pandemie.

4. De politierechtbanken

Bij de politierechtbanken zien we in de correctionele zaken heel duidelijk de impact van de beslissing van de wetgever om aan de politierechtbanken de wettelijke bevoegdheid toe te kennen om te oordelen over inbreuken op de ministeriële besluiten houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken. Er is namelijk sprake van een enorme stijging van het aantal inleidingen enerzijds, het aantal vonnissen anderzijds. Ook hier zullen de cijfers volgend jaar wellicht een totaal ander beeld scheppen.

Wat het aantal burgerlijke zaken betreft, is er een daling van het aantal inleidingen, terwijl het aantal vonnissen eerder stabiel gebleven is.

5. De vredegerichten

Wat de vredegerichten betreft, zijn er voor het eerst opnieuw cijfers beschikbaar bij het College van de hoven en rechtbanken. Volgend jaar zullen we dus wellicht opnieuw kunnen meedelen welke tendensen zich aftekenen.

B. Het Openbaar Ministerie

1. Het parket-generaal

Wat de strafzaken betreft, weerspiegelen hogervermelde cijfers over de rechtsbedeling door het hof van beroep van Gent en de hoven van assisen van Oost- en West-Vlaanderen de werkzaamheden van het parket-generaal.

Gelet op hoger vermelde stijging van het aantal nieuw ingeleide correctionele zaken op niveau van het hof van beroep jaar na jaar, waardoor ook de werkdruk van de magistraten van uw hof en het Openbaar Ministerie jaarlijks toeneemt, heb ik laten nagaan of er zich in de onderliggende strafrechtelijke fenomenen misschien bepaalde tendensen aftekenden. Ik moet jullie evenwel teleurstellen: op basis van de beschikbare aantallen die hopelijk, na de invoering van het in eerste aanleg gebruikte case management systeem MaCH bij de parketten-generaal, eenduidiger zullen zijn, kom ik tot het besluit dat de werklast in de diverse fenomenen eerder gelijkmatig stijgt. Inbreuken op de drugwetgeving en slagen en verwondingen staan al jaren aan de top van de rangschikking en vertegenwoordigen samen ongeveer 30% van de in beroep behandelde strafzaken.

Wat het aantal adviezen en conclusies van mijn ambt in burgerlijke zaken betreft, stel ik vast dat, enerzijds, het totaal aantal conclusies blijft dalen, terwijl, anderzijds, het totaal aantal adviezen opnieuw stijgt. Deze stijging situeert zich vooral in de zaken van de familiekamer.

Zoals in mijn mercuriale van vorig jaar aangekondigd – ik sprak van donkere wolken boven de vermogenscel – kon de in ruste gestelde medewerker niet onmiddellijk vervangen worden en eiste de klassieke strafuitvoering de aandacht van het andere lid vorig jaar volledig op. Geen spectaculaire resultaten dus op dat vlak.⁵ Voor 2022 liggen de cijfers wel terug in de lijn van de vorige jaren. Dit toont wel aan dat elke kortsluiting in de rekrutering van gerechtspersoneel – en hetzelfde geldt uiteraard

⁵ Vereenvoudigd derdenbeslag of uitvoerend beslag: € 151.124,66; borgsommen: € 85.500; naar het buitenland overgedragen vermogensstraffen: 5 verbeurdverklaringen voor een totaal bedrag van € 366.202,41.

voor de magistraten –, elke onderbreking van enkele maanden een directe impact heeft op de resultaten van de entiteit, op zich natuurlijk niet zo verwonderlijk.

2. De parketten van de procureurs des Konings

2.1. De correctionele afdelingen van de parketten

Wat de correctionele afdelingen van de parketten betreft, is **de instroom** aan strafzaken na de sterke stijging in 2020 terug gedaald in 2021. Dit is vooral het gevolg van de dalende instroom van inbreuken op de ministeriële besluiten houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, de zogenaamde '*coronaboetes*'.

De instroom van andere categorieën van misdrijven is echter nog niet terug gestegen naar het niveau van de voorgaande jaren, wat we ook weerspiegeld zien in de stabilisering van het aantal vereenvoudigde processen-verbaal, zowel in het gerechtelijk arrondissement Oost- als West-Vlaanderen.

Inzake **de uitstroom** zet de enorme stijging van het aantal betaalde minnelijke schikkingen en het aantal rechtstreeks dagvaardingen zich verder. Deze stijging is uiteraard onlosmakelijk verbonden met de enorme instroom aan coronaboetes.

Daarnaast zet ook de daling van het aantal afhandelingen zonder strafvervolgning zich verder. De daling situeert zich vooral binnen de afhandeling zonder strafvervolgning om opportuniteitsredenen.

Ook wens ik onder de aandacht te brengen dat de parketten van de procureurs des Konings in het kalenderjaar 2021 niet minder dan 59 verruimde minnelijke schikkingen voorgesteld hebben voor een totaal bedrag van 7.623.246,68 euro. Voorafgaandelijk werd er 3.784.622,03 euro aan de fiscale administraties betaald en was er een voorafgaande afgifte van vermogensvoordelen van 8.000.042,53 euro. Op die wijze konden opnieuw op een efficiënte en voor de Belgische overheid financieel voordelige wijze dossiers afgesloten worden die anders wellicht aanleiding tot jarenlange procedureslagen hadden gegeven.

Wat **de doorlooptijden** van de strafonderzoeken betreft, zien we een lichte daling van de doorlooptijd bij de meeste beslissingen. Enkel de doorlooptijd van dossiers om te komen tot voltooide bemiddeling en maatregelen blijkt licht gestegen.

Ook de investeringen in **strafuitvoeringsonderzoeken** verdienen een vermelding. In 2021 werden er 137 dossiers voor de opstart van een strafuitvoeringsonderzoek aangelegd, goed voor een potentieel te innen bedrag van 13.243.048,23 euro.

2.2. De afdelingen politiezaken van de parketten

Voor het eerst in jaren zijn er terug cijfers beschikbaar voor de politieparketten, zij het dat deze nog zeer algemeen zijn: ze zijn enkel beschikbaar op arrondissementeel niveau en inzake de uitstroom is er nog geen onderscheid naargelang de afsluitende beslissing voorhanden.

Wat **de instroom** betreft, zien we dat, na de daling in 2020 ten gevolge van de afname van het verkeer door de lockdowns, het aantal nieuwe zaken nu opnieuw is gestegen in 2021.

De uitstroom, het aantal afgesloten zaken, kende eenzelfde evolutie, zij het dat de stijging daar in 2021 minder groot is en men met andere woorden de stijgende instroom niet verwerkt krijgt.

De gevolgen van de afschaffing van de quota's en de verlaging van de tolerantie marges enerzijds en de oprichting van het nationaal parket voor verkeersveiligheid anderzijds zullen pas volgend jaar in de statistieken waar te nemen vallen.

2.3. De afdelingen jeugdzaken van de parketten

De sterke daling van het aantal verontrustende opvoedingssituaties (VOS) in 2020 lijkt in 2021 ongedaan te zijn, we zien het dat we nog niet terug op het niveau van de voorgaande jaren zitten.

De als misdrijf omschreven feiten (MOF) daarentegen dalen opnieuw in 2021 na de markante stijging in 2020, hetgeen uiteraard net als bij de correctionele zaken grotendeels samenhangt met de instroom aan overtredingen van de pandemiewetgeving.

* *
*

Mijnheer de Eerste Voorzitter,

Geachte genodigden,

Beste collega's,

Na dit overzicht van de statistieken van het hof, de rechtbanken en het Openbaar Ministerie in hun diverse geledingen binnen ons ressort, heb ik het genoegen onze gastspreker te introduceren.

Europees aanklager Yves Van Den Berge is voor de meeste leden van het hof geen onbekende. Sta mij toe hem nog even kort voor te stellen aan de andere genodigden.

Van 1993 tot 2001 was Yves Van Den Berge adjunct-adviseur bij de juridische dienst van de Federale Overheidsdienst Justitie en bij de staf van de directeur-generaal waar hij hoofd was van de dienst "*Individuele gevallen*". Tegelijk was hij ook secretaris en lid van de Commissie "*Basiswet gevangeniswezen en rechtspositie van gedetineerden*" en secretaris en lid van de Commissie "*Strafuitvoeringsrechtbanken, externe rechtspositie van gedetineerden en straftoemeting*".

Vanaf 1 oktober 2001 tot april 2003 was hij gerechtelijk stagiair bij het voormalig parket van Brugge.

Bij Koninklijk Besluit van 4 april 2003 werd hij benoemd tot substituut-procureur des Konings te Dendermonde.

Bij Koninklijk Besluit van 1 september 2012 werd hij benoemd tot substituut-procureur-generaal bij het parket van het Hof van beroep van Gent. Hij was contactmagistraat voor het

parket West-Vlaanderen, afdeling Brugge, lid van de assisenpool en tevens verantwoordelijk voor het beleid van de strafuitvoering in het ressort.

In november 2014 werd Yves Van Den Berge adjunct-directeur bij minister van Justitie Koen Geens.

Bij Koninklijk besluit van 7 december 2018 werd hij alhier aangewezen tot advocaat-generaal om dan op 18 januari 2019 voor uw hof de eed af te leggen.

Zijn functie van Europese aanklager neemt hij waar met ingang van 29 juli 2020 voor een duur van 6 jaar.

Mijnheer de Europese aanklager,

Beste Yves,

Ik geef je nu graag het woord voor je uiteenzetting waaraan je de intrigerende titel gaf "*Het Europees parket: de wereld is klein, Europa groot.*"

* *

*

Hartelijk dank voor deze leerrijke uiteenzetting, beste Yves. *Er is onbetwistbaar nog stof tot nadenken over de uitdagingen die zich nu en de komende jaren aanbieden.*

IN MEMORIAM

Traditiegetrouw, mijnheer de Eerste Voorzitter, geachte genodigden en collega's, zullen we nu even terugdenken aan onze collega's, magistraten en leden van het gerechtspersoneel, evenals aan de leden van de balies van het ressort die niet meer in ons midden vertoeven.

Graag dus enkele ogenblikken van ingetogenheid voor:

AMELINCKX Lena

Griffier bij de politierechtbank te Sint-Niklaas, overleden op 28 januari 2022.

BAERT Frans

Gewezen stafhouder aan de balie Gent, overleden op 15 juli 2022.

BOSSUYT Jan

Ere-advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 21 oktober 2021.

BRECKPOT Pierre

Ere-notaris, overleden op 15 maart 2021.

COOPMAN Marianne

Medewerkster bij het vredegerecht West-Vlaanderen afdeling Veurne, overleden op 3 november 2021.

DAEMS Paul

Gewezen plaatsvervangend rechter bij de ondernemingsrechtbank afdeling Oostende en advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 5 december 2021.

DAMMANS Jean Paul

Advocaat aan de balie Gent, overleden op 29 juni 2022.

DE GEZELLE Robert

Ere-advocaat aan de balie Gent, overleden op 17 juni 2021.

DE VUYST Jaak

Ere-rechter bij de ondernemingsrechtbank afdeling Gent, overleden op 1 april 2022.

D'HAENENS Emmanuel

Ere-notaris, overleden op 3 juni 2022.

GEELHAND DE MERXEM Patrick

Advocaat en oud-stafhouder aan de balie West-Vlaanderen en plaatsvervangend rechter bij de vredegerichten en politierechtbank West-Vlaanderen, kanton Menen, overleden op 8 mei 2022.

GEORGE Fernand

Ere-advocaat en oud-stafhouder aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 17 juni 2022.

GRYSON Claude

Ere-hoofdgriffier bij de rechtbank van eerste aanleg afdeling Ieper, overleden op 30 september 2021.

GUNS Roger

Ere-vrederechter bij de vredegerichten en politierechtbank Oost-Vlaanderen, kanton Ninove, overleden op 22 mei 2022.

MOENS Carl

Rechter bij de ondernemingsrechtbank afdeling Dendermonde, overleden op 7 januari 2022.

MOSTREY Cécile

Griffier-Hoofd van dienst bij de rechtbank van eerste aanleg afdeling Dendermonde, overleden op 22 april 2022.

ONRAET Christine

Advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 19 februari 2022.

ROOSE Pascale

Advocaat aan de balie Gent, overleden op 21 januari 2022.

SLOSSE Herman

Bode ter terechtzitting bij de rechtbank van eerste aanleg afdeling Gent, overleden op 25 februari 2022.

VAN BUYNDER Paul

Advocaat aan de balie Dendermonde, overleden op 17 februari 2022.

VAN EECKHOUT Albéric

Advocaat en oud-stafhouder aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 18 februari 2022.

VAN LAETHEM Eric

Oud-medewerker bij de politierechtbank afdeling Gent, overleden op 3 juni 2022.

VANBEYLEN Walter

Ere-advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 22 juni 2022.

VANCOLEN Steven

Advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 26 juni 2022.

VANPETEGHEM Antoine

Ere-notaris, overleden op 3 februari 2022.

VANQUATHEM Georges

Advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 22 februari 2022.

WACHTELAER Herbert

Ere-secretaris, hoofd van dienst bij de rechtbank van eerste aanleg afdeling Gent, overleden op 2 maart 2022.

WEEGMANN Patrick

Advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 16 mei 2022.

WEYMAERE Jean Marie

Bode ter terechtzitting bij de rechtbank van eerste aanleg afdeling Gent, overleden op 25 mei 2022.

WEYTS Walter

Ere-advocaat aan de balie West-Vlaanderen, overleden op 30 oktober 2021.

* *

*

Voor de Koning, vorder ik dat het aan het Hof behage te verklaren dat het zijn werkzaamheden zou hervatten.

Waarde stafhouders,
Beste advocaten-stagiairs,

Deze aula is manifest beter geschikt dan het gerechtsgebouw op het Koophandelsplein om zo'n omvangrijke lichterij advocaten-stagiairs welkom te heten en de eed te laten afleggen.

Het laat mij toe jullie allen persoonlijk te feliciteren met het behaalde diploma en ook met jullie keuze voor de balie.

De wereld van Justitie is een wondere wereld, het leven aan de balie is dan ook een ontdekkingsreis, zowel op menselijk vlak als op juridisch vlak.

Gefeliciteerd dus met jullie eedaflegging, van harte welkom in onze boeiende wereld en succes!

Ik dank u, mijnheer de Eerste Voorzitter, en geef u graag het woord terug.